

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ ВИЩОЇ ТА СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ В РАМКАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

Досвід підготовки фахівців в галузі ІТ-технологій у приватному вищому навчальному закладі свідчить про те, що в умовах реформування системи освіти в Україні цей напрям потребує виваженого підходу та поглибленої інтеграції середньої та вищої школи.

Впроваджуючи різноманітні інноваційні педагогічні підходи у навчальний процес середньої школи, зокрема виокремлення гуманітарного та природничого спрямувань у старших класах, впровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання, у шкільній програмі не враховано потреб вищої школи як до базового рівня знань вчорашніх випускників, так і до якісного наповнення навчального контенту. Тому першокурсники стикаються не лише з психологічними проблемами адаптації до іншого соціального та навчального середовища, а й не готові до сприйняття того обсягу знань та навичок, які передбачені навчальними планами вузів. Значною мірою така ситуація пояснюється зосередженням учнів випускних класів на підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання, яке передбачає розв'язок стереотипних, шаблонних завдань, що не дозволяє виявити реальних знань та здібностей абітурієнта. Тому навіть одержані високі бали в школі не є запорукою успішного навчання за обраним фахом.

Дещо покращити ситуацію щодо підготовки школярів до подальшого навчання є розширення системи довузівської підготовки. Навчаючись на підготовчих курсах обраного для вступу вищого навчального закладу, майбутній абітурієнт свідомо обирає майбутню професію, розуміє переваги та недоліки обраного навчального закладу, має змогу оцінити свій реальний рівень знань та навичок, і, якщо треба, переглянути свій вибір майбутньої професії.

Адже дуже часто питання майбутньої професії постає перед батьками абітурієнта та самим вступником менше, ніж за рік до вступу, а то і під час вступу, і тому вибір дуже часто є емоційним, зумовленим впливом

навколишнього середовища, можливістю вступити на місця державного замовлення та одержувати стипендію. Тому питання вибору майбутньої професії повинно ініціюватися вчителями, обговорюватись не лише під час «кампанії з агітації» до вступу, а вирішуватись послідовно та систематично. Засобами профорієнтації можуть бути не лише участь у Малій академії наук, а й літні табори, олімпіади, творчі конкурси, центри науково-технічної творчості тощо. Важлива роль у цьому процесі повинна бути відведена відділам освіти у містах та районах, як осередкам, що координують та спрямовують діяльність школи, вузу, батьків та школярів щодо виявлення обдарованої молоді, сприяння її розвитку, для чого формують та супроводжують базу даних вступників для індивідуальної роботи з ними, в тому числі і через систему дистанційних курсів вишів. Це особливо актуально для сільської місцевості, де, зазвичай, навіть обдаровані діти не можуть повноцінно розвивати свої здібності із-за відсутності транспортного сполучення із районним центром.

Не секрет, що якісний рівень підготовки школярів останнім часом значно погіршився. Крім того, першокурсники значно диференціюються за рівнем шкільної підготовки, адже поки що залишається невирішеним питання забезпечення однакової якості освіти, наприклад, у столиці, обласному центрі та селі. Тому при засвоєнні матеріалу дисциплін фундаментальної підготовки, значна кількість студентів-першокурсників, зокрема з ІТ-напрямів, стикається із значними труднощами. Вирішувати це питання слід не за рахунок спрощення навчальних програм, а за рахунок диференціювання викладання лекційного матеріалу та практичних завдань для груп студентів, диференційованих за рівнем знань. А розподіл першокурсників на групи слід виконувати за результатами вхідного тестування, яке краще проводити одразу після зарахування на навчання. Це дозволить нівелювати різницю у рівні їх підготовки шляхом диференційованого викладання навчального матеріалу, не знижуючи його загальну складність.

Враховуючи анонсовані Міністерством освіти України зміни у концепції вищої освіти, спільна робота вищої та середньої школи повинна зосередитися на виявленні та аналізі причин зниження загального рівня якості підготовки

випусників середньої школи та їх неготовності до швидкої адаптації до навчання у вузі, а згодом і до формування узгодженої траєкторій професійної підготовки фахівців, конкурентоспроможних не лише на українському, а й на світовому ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Державний стандарт базової і повної середньої освіти» від 14 січня 2004 р. №24 [Електронний ресурс] — Режим доступу:
http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/state_standards/
2. Звіт Міністерства освіти і науки України за 2015 рік [Електронний ресурс] — Режим доступу:
<http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/zvit-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-za-2015-rik.html>
3. Квіт С. Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/comments/43206-stattya-ministra-osviti-i-nauki-sergiya-kvita-dlya-ukrayinskoyi-pravdi-vid-27.01.2015>
4. Інтерв'ю Першого заступника Міністра освіти і науки України Інни Совсун газеті «Урядовій кур'єр», 03 березня 2015 року [Електронний ресурс] — Режим доступу:
<http://old.mon.gov.ua/ua/comments/44814-intervyu-pershogo-zastupnika-ministra-osviti-i-nauki-ukrayini-inni-sovsun-gazeti-uryadoviy-kurer,-03-bereznaya-2015-roku>